

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT

ZONDAG 19 JUNIJ.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 3.00.
Voor de overige steden des Rijks 3.50.

des Maandags, Woensdags en Zaturdags-avonds.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen . . .
per jaar, met voornitbetaling bij het nemen van het
abonnement f 40, Ned. Cour.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:

JOH. NOMAN en ZONN, te 's Gravenhage.

Van één tot zes regels, f 1.00.
Voor elken regel meer, 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Henricksstraat, n°. 259.

De eerste werkzaamheden der Staten-Generaal.

Het vraagstuk, hetwelk de Eerste Kamer den 16den jl. had te beslissen, was een vraagstuk van gewigt. Voor dat de ontbinding der vorige Tweede Kamer plaats gegrepen, was door die Kamer op wettige wijs aan de Eerste Kamer, wetten, die zij had aangenomen, ter behandeling toegezonden. De Eerste Kamer had daarop de verzending dezer wetten naar de afdeelingen tot onderzoek bevolen. Alvorens echter met dat onderzoek werd aangevangen, deed de Koning de zitting der Staten-Generaal sluiten en onthond de Tweede Kamer.

Bij de aanvaarding van hare werkzaamheden in de thans geopende, nieuwe zitting behandelde nu de Eerste Kamer, op den 16den jl., de vraag: of zij zou voortgaan met de behandeling der wetten haar toegezonden door de ontbondene kamer?

Het antwoord op die vraag is in ontkennenden zin gegeven. De Eerste Kamer heeft besloten, de ingekomen wetsontwerpen niet te behandelen. Wij gelooven te regt.

Ofschoon ons alzoo vereenigende met de genomen beslissing, kunnen wij ons echter minder gereed vereenigen met de gronden, die daarvoor van meer dan eene zijde zijn aangevoerd. Het is evenwel zeer moeilijk uit de gehoudene discussiën op te maken, ten gevolge van welke bepaalde zienswijze de beslissing is gevallen. Was eigenlijk tot het besluit tot niet-behandeling heeft geleid. Er waren toch leden, die voor de niet-behandeling der ingekomen wetsontwerpen adviseerden; om het Ministerie de onaanneembare taak te besparen van die ontwerpen, uitkomst van hunne voorgangers, te moeten bestrijden; of om den Koning, dat te noopen gebruik te maken van zijn grondwettig recht, om aan de goedgekeurde wetten zijne bekrachtiging te onthouden. Weder anderen waren er, die tot dezelfde uitkomst kwamen ten gevolge hunner beschouwing, dat de sluiting der zitting de aanhangige wetten van zelve had doen vervallen. Anderen eindelijk, konden dit niet toegewezen en meenden, dat de Kamer wettig gesaaisseerd zijnde, zich aan de behandeling der haar toegezondene ontwerpen niet mogt onttrekken, zelfs na eene voorgeschiedene sluiting; maar dat tot de behandeling niet moest worden overgegaan, omdat de Tweede Kamer, ontbonden geweest zijnde, niet kan gezegd worden, dat de tegenwoordig ingekomen ontwerpen, werden zij aangenomen, zouden zijn vastgesteld door de Staten-Generaal, terwijl een deel daarvan, dat tot hunne vaststelling had medegewerkt, niet meer bestond. Drielei beschouwingen; besparing eener onaanneembare taak aan den Koning en het Ministerie; de gevolgen van eene sluiting; de gevolgen eener ontbinding van één deel der wetgevende magt, - deze leidden tot dezelfde uitkomst. Welke dezer drie beschouwingen door de Kamer als de ware is aangenomen, werd niet uitgemaakt, en ofschoon wij ons in de genomen beslissing verheugen — eene beslissing zoo geheel in den geest van hetgeen de heer Thorbecke menigmaal de gelegenheid had aan te voeren — betreuren wij het, dat de Eerste Kamer het vraagstuk zelf, het beginsel, niet heeft uitgemaakt.

De *morden-speech*, bij die gelegenheid door den Minister van Binnenlandsche Zaken gehouden, heeft dat beginsel niet tot meerdere klaarheid gebracht. Als wij het mogen zeggen, dan hebben wij in die rede veel, zeer veel ontmoet, wat gevoelig had kunnen worden weggelaten, als tot de zaak zelve niets afdoende; en waar het de zaak zelve gold, vonden wij in des Ministers rede verwarring van begrippen aan de eene, en tegenspraak met zich zelve aan de andere zijde. Wij

kunnen niet verklaren, dat het début van den heer van Reenen gelukkig is geweest. Al wat betrekking had op de sluiting der zitting, nadat de Koning gebruik gemaakt had van zijn recht tot ontbinding (?), zoo ook liet betoog, dat de Eerste Kamer zich niet moest bezighouden met onderwerpen, die wellicht tot ontbinding konden aanleiding geven: dat alles had veilig kunnen achterwege worden gelaten. Die redeneringen, op zich zelve voor groote helderheid van inzichten niet pleitende, en in elk geval betwistbaar, deden tot de zaak zelve niets af.

De Minister verklaarde, bij den aanvang zijner rede, dat naar zijne meening de Staten-Generaal één ligchaam uitmaakten; wij deelen hierin het gevoelen des Ministers. Door de ontbinding van de Tweede Kamer bestond, naar 't oordeel des Ministers, niet meer dat ligchaam in zijn geheel; en daar nu de Staten-Generaal, in hun geheel, wetten daarstelden, kon de Eerste Kamer nu niet alleen daarstellen, waar het ander deel van het ligchaam niet meer aanwezig was. Ook deze meening kan onze goedkeuring wegdragen; maar daarmede weder geheel in strijd, is daarop de verklaring des ministers geweest, dat, naar zijne meening, er geen twijfel zou bestaan of de Eerste Kamer moest zich met de behandeling van wetsontwerpen bezig houden, wanneer die ontwerpen nog vóór de ontbinding der Tweede Kamer waren in behandeling genomen. Maar ook in dat geval zou toch de Eerste Kamer alleen vaststellen, waar de Tweede Kamer is ontbonden, 't geen de Minister zelf verklaarde dat met de Grondwet streed! Deze bewering was nog in een ander opzigt zeer inconsequent. Daaruit blijkt toch, dat de heer van Reenen aan de sluiting eener zitting niet verbindt het vervallen van de aanhangige werkzaamheden; want bij eene ontbinding moet steeds eene sluiting gepaard gaan, en de Minister meent, dat, des ondanks, de Eerste Kamer zou moeten voortgaan, wanneer slechts de werkzaamheden vóór de ontbinding waren in behandeling genomen. De minister schijnt echter te hebben vergeeten, dat hij zelf als reden eener sluiting of ontbinding opgaf, dat de Koning het raadzaam kon oordeelen, de discussiën over het een of ander onderwerp te staken; en dat dit doel zou gemist worden, indien de Eerste Kamer later de discussiën over hetzelfde onderwerp weder oppatte. Men ziet dus, dat de nieuwe Minister van Binnenlandsche Zaken de zaak alles behalve tot klaarheid bragt, en daarenboven toonde, niet zeer heldere begrippen over de gevolgen van sluiting en ontbinding te hebben.

De Minister van Justitie was veel duidelijker in de uiteenzetting zijner meening. Men moest, zeide hij, niet vergeten, dat de Staten-Generaal uitmaken één ligchaam, en dat dit ligchaam niet meer bestaat zoodra één deel daarvan is verbroken. De Minister wederlegt voorts het betoog van hen, die meenden dat de Kamer van de ontwerpen zou gesaaisseerd blijven, door de omstandigheid, dat de ontbondene Kamer niet alléén is geloten, maar beide Kamers, en dat juist het voorschrift van sluiting der Staten-Generaal bedoelen zou dat beide Kamers hebben opgehouden te werken.

Wij zijn het met den Minister van Justitie geheel eens; want hij erkende vrij duidelijk, dat sluiting, volgens de bedoeling die het voorschrift had, medebragt staking der werkzaamheden. Het blijkt echter daaruit dat de Minister van Justitie reeds omtrent dit punt niet homogeen is met zijn ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken. Opmerkelijk is het bovendien, vooreerst, dat onder het Ministerie Donker de Kempenaer, zonder verzet van wege den tegenwoordigen Minister van Justitie, door de Eerste Kamer twee wetten werden behandeld, na de sluiting; ten tweede, dat de heer Donker Curtius, als lid der Tweede Kamer, op

21 September 1849, ten sterkste bleef beweren, dat de Kamers na de sluiting en bij de opening der nieuwe zitting, de aanhangig gebleven wetten, zoolang die niet waren ingetrokken, verder konden behandelen. Het schijnt dus, dat de heer Donker ook omtrent dit vraagstuk van opinie verandert al naar gelang de omstandigheden.

Onze eigene meening, omtrent dit vraagstuk, kunnen wij in weinige woorden resumeren. Wij gelooven, dat de omstandigheid der ontbinding hier weinig afdoet, maar dat het feit der sluiting van de beide Kamers het pleit beslist. Ook al ware de Tweede Kamer niet ontbonden, is het onze meening dat de aanhangige ontwerpen moeten worden beschouwd als te zijn vervallen. De sluiting ware anders, voor het Gouvernement geen middel om discussiën te doen staken, die het geraden acht te doen ophouden.

Eindelijk hebben wij op te merken, dat de Eerste Kamer het betreurt, dat door de plaats gegrepen omstandigheden een kostbare tijd ging verloren en die wetsontwerpen als ongeboren moest beschouwen aan welke de Kamer gereedelijk hare goedkeuring zou hebben kunnen hechten. Ook daaruit is op te maken, dat de Regering, die de bedoelde ontwerpen niet tot de hare wilde maken, evenmin homogeen is met de Eerste Kamer, waar de aanneming dier ontwerpen niet twijfelachtig scheen, als met de ontbondene Tweede Kamer, die ze reeds had bekrachtigd.

De werkzaamheden der Tweede Kamer bepaalden zich, tot dusver, tot het onderzoek van de geloofs-brieven harer leden, en de benoeming van drie kandidaten voor het presidentschap.

Het onderzoek der geloofs-brieven leverde niets bijzonder merkwaardigs op, wat niet reeds vooraf door de dagbladen, en hoofdzakelijk door ons was bekend gemaakt. Terwijl de onregelmatigheden, die in de districten Steenwijk en Almelo hebben plaats gegrepen, niet van dien aard waren, dat gezegd kon worden: de verkiezingen waren er door gevicieerd, heeft de Kamer achtervolgens besloten tot de toelating van al de gekozen leden, met uitzondering van den heer Thorbecke, die vooraf de eeden, door de Grondwet voorgeschreven, zal moeten afleggen, en de heeren van der Poel en Sander, omtrent de wettigheid van wier verkiezing in het district Dordrecht nog inlichtingen worden ingewacht. Reeds vroeger hebben wij bekend gemaakt, wat te Hendrik-Ido-Ambacht heeft plaats gegrepen, met betrekking tot de verkiezing, om den wettig benoemden burgemeester te erkennen, ten gevolge waarvan een onwettig stembureau werd benoemd. Zonderling is de houding geweest, die de minister van Binnenlandsche zaken ook in deze kwestie heeft aangenomen. Men vroeg hem inlichtingen omtrent het gebeurde te Ambacht. Wat was het antwoord? Dat het ook hem ter oore was gekomen, dat er werkelijk onregelmatigheden hadden plaats gegrepen, zoodat wellicht de wettigheid kon betwijfeld worden. Op de vraag van den heer Wintgens, of de minister dan ook wist, hoeveel stemmen te Ambacht konden zijn uitgebragt, antwoordde ZEx. dat hij die vraag op dat oogenblik niet met genoegzame zekerheid kon beantwoorden; dat hij op eene officiële mededeeling wachtte! — De heeren van der Poel en Sander zijn na eene maand geleden gekozen; in dien tijd is het mogelijk berigten te ontvangen uit Steenwijk, dat de nieuwe minister van Binnenlandsche Zaken nog altijd op eene officiële mededeeling wacht. Met gebeurd is op een afstand van twee maanden, dat de heer Donker Curtius, als lid der Tweede Kamer, op

de zitting bij? Gewis met geen ander, dan om inlichtingen te geven, juist omtrent 't geen te Ambacht was; want geene zitting kan zó verkiest leverde op om van den minister van Binnenlandsche zaken inlichting te vragen: en die eenige inlichting na er vier weken over heen te hebben gesproken, is de minister nog niet in staat te geven! Dat belooft veel bij vraagstukken van wat moeilijker aard!

De benoeming van de kandidaten voor het presidentschap roofde der Kamer dienaar veel minder tijds dan vroeger het geval was. Toen het aaneengesloten getal stemmen, waarvoor men zoo angstig is geweest, bestond, werd voor die benoeming steeds eene zolle zitting vereischt: nu werd deze gewichtige handeling volbragt, als komende achter andere bezigheden, en liep in een anderhalf à twee uurtjes af. De uitslag is bekend. Tot *eersten* kandidaat werd bij de eerste stemming met 48 van de 61 stemmen gekozen de heer Boreel van Hogelanden; zoo ook bij de eerste stemming tot *derden* kandidaat, met 32 van de 61 stemmen de heer Luyben; de *tweede* kandidaat eischte vier stemmingen, na welke de heer Gevers van Endegeest werd gekozen met 30 tegen 28 stemmen, die de heer Groen op zich had vereenigd.

Het doet ons genoegen, dat de heer Boreel tot *eersten* kandidaat is gekozen, en dat hij dus door den Koning waarschijnlijk tot Voorzitter der Kamer zal worden benoemd. De heer Boreel is, vele malen, de kandidaat geweest van de liberalen in de Tweede Kamer, en ook nu weder hebben zij klaarlijk hunne stemmen op den heer Boreel uitgebragt. De eenige reden, waarom die heer de laatste keer niet weder als eerste kandidaat werd benoemd, schijnt daarin te zijn gelegen, dat de heer Boreel reeds onderscheidene malen, en laatstelijk tweemaal achtereens het voorzitterschap had bekleed, zoodat men vermijden wilde den heer Boreel te beschouwen als de natuurlijke, levenslang aangewezen persoon, om president der Kamer te zijn. Nu eene zitting is voorbijgegaan, gedurende welke een ander den voorzitterstoel heeft ingenomen, doet het ons genoegen, dat de heer Boreel, vooral in den gegeven stand van zaken, tot *eersten* kandidaat is gekozen. Opmerkelijk is het, dat de anti-revolutionairen met uitzondering van den heer Groen, op den heer Groen van Prinsterer schijnen gestemd te hebben, en zich alzoo reeds dadelijk in eene vijandige stelling tegenover den heer Boreel en de opinie, die hij vertegenwoordigt, plaatsen.

Omtrent den *eersten* en den *derden* kandidaat hebben er stevig, vooral, *buiten de Kamer*, afspraken plaats gehad; daar het zonder zoodanige afspraak onmogelijk ware geweest, telkens bij eene eerste stemming tot bepaalde resultaten te komen. Wij constateren dit feit voor de toekomst, met het oog op een *aaneengesloten getal stemmen*, en vooral op zamensprekingen *buiten de Kamer*, die men onder het vorig Ministerie *club* heeft genoemd. De plaatsgegrepen stemmingen schijnen ons toe, dat de meerderheid ook van deze Kamer voorafgaande *afpraak* en zekere *mots d'ordre* niet zoo afschuwelijk vindt. De benoeming van den heer Luyben tot *derden* kandidaat, is overigens openlijk bene manifestatie, om blijk van verdraagzaamheid te geven. Was dit het waarachtig oogmerk, waarom werd de heer Luyben niet *eerste* kandidaat? Thans heeft het veel van eene *protestatio actui contraria*.

Over den *tweeden* kandidaat schijnt men het vooraf minder eens te zijn geweest. Eerst na de *vierde* stemming gelukte het de reactie, met twee stemmen meer, de overwinning te behalen op de anti-revolutie. Van de Seylla in de Charibdis. Het schijnt een voorproefje te zijn van hetgeen men bij overeenstemming en ook bij niet-overeenstemming heeft te wachten.

Nederlanderachtigheden en Groenianisme.

De *Groeniansche* verheugt zich steeds over den loop der zaken.

Teregt! Dat het zó gaan zou, had zij zelve van de Nederlandsche natie niet kunnen denken.

Zij matige echter hare vreugde bij het overwegen, dat wanneer April-kubén het Groenianisme aan het roer brengen, dit zwakke waarborg is voor langen duur.

Dat de *meerderheid* zich door de *minderheid* laat regeren, behoort ook tot nog toe in geen deele tot onze *nationale eigenaardigheden*.

Vooral als die *minderheid* veel *praat*, maar nooit zegt wat zij wil.

„Als ik mij beijver,“ zeide de heer Groen, „aan den lijder te doen zien, dat de oorzaak zijner kwaal gelegen is, niet gelijk hij zich voorstelt in het kleed, waarover hij klaagt, maar in de ziektestof, die zijn ligchaam aangetast heeft, en de kranke, in plaats van mij gehoor te geven, telkens weder antwoordt

„maar geef mij dan zelf een ander kleed, een kleed, dat in stoffaadje en kleur en snede met uwe zienswijze overeenkomt, dan betrent ik het misverstand,“ en zag: ontbied den kleedmaker en laat den geneesheer te huis.

De strekking van de Groeniansche politiek is dus *afkleding*; niet verklaarden *onten* om zelf de hand aan het werk te slaan.

De heer Groen wil wel er over praten, en aanwijzen wat niet deugt, maar zich niet aan het te berde brengen van eigen werk wagen.

De coalitie Groen met Donker en van Hall, kan dan ook uitstekend werken. — De *ministers* zullen de *kleermakers* zijn, onder toezigt van den *geneesheer* Groen; die niet zal zeggen *hoe* zij doen moeten, maar altijd vinnig terecht wijzen, zoodra zij niet naar zijn smaak arbeiden.

Om te leeren kennen de *eigenaardigheid* van het Groenianisme blijft de *Nederlander* een der gulst vloeiende bronnen.

Wij hebben aangetoond, schoon het geen nieuws meer was voor de meesten onzer landgenooten, dat het die partij *niet* om *discussie* te doen is,

niet om het *hoor en wederhoor*,

niet om de *natie in te lichten* en tot juist

beseff van zaken en omstandigheden te brengen;

maar alleen om *eenzijdige* beschouwingen ingang te doen vinden; door wederlegging van argumenten te *vervangen* door *stilzwijgen* of een *looze uitvlugt*;

door *wering* van andere bladen; en

door de redeneringen der wederpartij uit *een te rukken* of te *verdraaijen*.

De *Nederlander* geeft op 13 Junij een opmerkelijk blijk van de anti-revolutionaire tactiek.

Opdat niets verloren moge gaan, wordt steeds het minste vreemde woord vertaald; dat is bekend; ook dat men daarbij dan het voordeel heeft van tevens het oorspronkelijke nog eens en zelfs met eene andere tint te geven. — Welnu, in N°. 908 wordt gewaagd van eene discussie in het *Journal de la Haye*, in 1837 gevoerd over het regt der afgescheidenen. Dat was in het Fransch, gelijk ieder weet. Daarop komt thans de *Nederlander* terug en geeft de redeneringen van den heer T. *niet* in het oorspronkelijk, maar *vertaald*, en laat ze dan brokswijze beantwoorden door Fransche en *oververtaalde* fragmenten van het tegenschrijft van den heer Groen.

En dan is natuurlijk de heer T. geslagen.

De Heer Thorbecke.

„Dan wordt men uitgeluid voor goddeloozen schellen, Zoo schold Dathen weker den wijzen prins Wilhelm, De lasterkant valt hier, de boone van N°. 908. VAN VONDEL.”

De geschiedenis van alle volkeren vloeit over van voorbeelden der ergste ondankbaarheid jegens overienstelijke staatsmannen, de onze was daaraan waarlijk rijk genoeg om er nog zulk een treffend voorbeeld bij te voegen in de verguizing van den Heer Thorbecke, als wij tot eenwige schande van onze landaard in de laatste dagen hebben kunnen opmerken.

Geene logen of lasteringen waren te gemeen of te laag, die de Aristocratie niet geschroomd hebben onder het volk te verspreiden. Het walgt ons, die hier op te sommen.

Van waar, vraagt menigen zulk een ontzettende haat jegens den man, die weg voor korten tijd de *Koning* met de hoogste bewijzen zijner gunst werd *verreid*, die aan de hoven van Berlin en Brussel met *duidingevone* onderscheiding werd behandeld, die graven en baronnen en jonkers (deze laatste bij de vleet) bij zich op de thee zag, en van wien de doorzigtigsten in den lande getuigden, dat hij zich waardig aansloot aan de rij dier groote Nederlandsche staatsmannen, die men met Slingeland voor goed gesloten waande,

Waren het zijnen volgelingen, zijne vrienden en oude leerlingen, de leden van zijne familie, welke hij met posten, titels en eereteekenen begunstigde, even als de Minister van Hall vroeger zijn Papa en thans weer zijn Schoonpapa tot ridders, grootkruis of commandeurs verheft? Te vergeefs zou men hier naar voorbeelden zoeken, en misschien dreef hij de kiescheit te ver in het voorbijzitten zijner vrienden, van wie het vaderland meer nut had kunnen trekken.

Was hij er op uit om bij de vervulling van aanzienlijke betrekkingen de hoogere standen der maatschappij voorbij te gaan? De benoemingen van de Commissarissen des Konings in de provincien van Groningen, Overijssel, Utrecht, Zeeland, en die van Burgemeester van Amsterdam bewijzen het tegendeel. Waren onder de vorige regering alle talenten verdacht en geschuwd, hij zocht bekwaamheid en braafheid ook in zijne staatkundige tegenpartij op, ten beste van het land. O, hoeveel grooter is de man, dan zijne belagers en lasteraars?

Weigerde hij ooit de belangen of klagen van den *armsten* burger aan te hooren? ontving ooit iemand eene

barsche bejegening van hem? Niemand zal ons hiervan een bewijs kunnen bijbrengen. Velen die van zijne stugge vormen hadden hooren spreken, en daarentegen verwonderd over zijne voorkomende manieren, als zij met hem in aanraking kwamen, is het dat hij de aristocratische verscheiden in den *aanvang* van

Als de gevierde, *avonds* minister spreidde hij in zijn dagelijksch verkeer eene edele eenvoudigheid ten toon, die men in zoo vele groote mannen der oudheid regelmatig bewaarde.

Als voortreffelijk huisvader, die aangeboden van de zijner is, als zedelijk mensch, die een afschuw van alle oneerlijke handelingen heeft, kan hij tot een navolgenswaardig voorbeeld voor honderden zijner lasteraars strekken.

Zijn geest drong door in al de behoeften van het staatsgezin; zijne werkzaamheid was onbeperkt.

En nu, wie zal het ontkennen? hij heeft zijne dwalingen gehad, hij heeft zich in den geest van dit volk vergist, hij had te hoogen dunk van de protestantsche heshaving, dan dat hij den Predikanten zulken beslissenden invloed op het binnenlandsch staatkundig gebied toeschreef, als zij gekleken hebben te berispen in de jagt wet werd het beginsel van den eigendom te gelijk *verlooren* en geschonden; in de gemeentewet werd de *centralisatie* van de perken uitgebreid; maar men moet erkennen, dat eene wet over eene hartstogtelijke zaak als de jagt de moeilijste van alle wetten is; Hogendorp wanhoopte ooit eene goede jagt wet tot stand te zien komen; en men vergeet, welk misbruik in den goeder oordeel tijd van de roode aktes gemaakt werd, die de groote Heeren om niet kregen, de Gouverneurs kregen er twee en de luitensants generaal drie, en welke zij tegen eene contributie in wild en stukjagers, die het jagtvelde bedierven, verkwaanselden.

Wij zijn geen liefhebbers van centralisatie, maar als wij op de diep gezonkene vroeger aristocratische besturen van vele onzer groote steden letten, op de dilapidatie, en de verwaarloozing van zoo menige belangen, waaraan zij zich schuldig maakten: dan is het verschoonlijk in eenen man, die de kennis en de kracht tot hervorming in zich voelde, als hij de nieuwe besturen in die steden beletten wilde in de oude sleur voort te gaan, en hun daardoor meer aan banden leide, dan bij de invoering van de publiciteit bij de beraadslagingen noodig was.

Het was misschien eene fout in den heer Thorbecke, dat hij den staat te veel als eene *tabula rasa* beschouwde, dat hij sommige beginselen van staatsbestuur, die theoretisch goed waren, in hunne iusterste ontwikkeling wilde doorzetten zonder genoegzaam te letten op de geaardheid des volks, en alles, wat de meer praktisch gevormde staatsman in aanmerking weet te nemen; maar was dan het gemis van staatkundige beginselen, ja de *volstagene beginsel-loosheid*, die bij de voorgaande ministerien heerschte, meer verkiestelijk?

Daarbij was soms te veel tot de *aanpak* van de bestuur der gemeenten af, er staat tegenover, dat hij de bureaucratie aan zijn departement doodde, die nu weldra het hoofd met nieuwe fierheid om hoog zal steken.

Zal het *lastere* bestuur zonder feilen zijn? Waren die van den afgetreden minister van dien aard om hem zó veel verguizing op den hals te halen? Voorbekeer neen! Van waar dan zulk een ontzettende haat tegen dien bekwaamen, werkzaam en eerlijken staatsman, die een sieraad van zijn tijd en land is, en wien niets meer ter harte gaat, dan de bleek het geluk en het aanzien van zijn vaderland?

Wij zijn in de eerste plaats geneigd om de oplossing hiervan te zoeken in het antwoord van eenen boer op de markt te Athene, die voor de *voorbijgang* van Aristides stonde, en naar de reden hiervan gevraagd, daarvan op gaf, dat hij Aristides niet kende, maar dat het hem verdroot, dien man steeds den *voorbijgang* te hooren noemen. Er is een strijd tusschen de *voorbijgang* en de verdienste; onder de *voorbijgang* van de *voorbijgang* schaaft zich gewoonlijk het grootste gebed, *voorbijgang* nog minder beschaving dan men algemeen uit *voorbijgang* nationaliteit gelooft, en wat de hoogleeraar Acker-dijk ergens zegt: Hoe weinig kent het volk zijne ware vrienden hebben de laatste verkiezingen bezien. De admiraal de Ruiters greep eens een lasteraar van Jan de Wit in de trekschuit bij de kraag, en zette hem aan wal; maar heeft men niet gezien, hoe nietelingen in de maatschappij, die geene de minste kennis van staatsregt of de geschiedenis van hun vaderland bezitten, in het openbaar en in zoogenaamde beschaafde kringen zich aan de dwaaste en tevens de *voorbijgang* oordeelvellingen jegens den gevallen staatsman schuldig maakten, zonder dat iemand hen weersprak?

Eene tweede oorzaak vinden wij in de *voorbijgang* van *voorbijgang* om vorige privilegien terug te behouden, *voorbijgang* hunne *voorbijgang* en *voorbijgang* *voorbijgang* konden verschaffen, zonder eenige *voorbijgang* verstandsverlichting. Eene burgerlijke afkomst was in den heer Thorbecke voor velen een doreg in *voorbijgang*.

Kindelijk men *voorbijgang* opgaande zou; men kan gunsten van den heer van Hall bekomen, en zeker volksinstinct zegt, dat men daarom op den heer Thorbecke moet schimpen. Bovendien dan is men goed Protestantisch, en het getal Heiligen neemt dagelijks hier te lande toe. Men weet immers, dat de heer Thorbecke geheime zamenkomsten op Wandend hield. Wilt gij het niet gelooven, vraag het dan van *voorbijgang* Predikanten!

Doch gelukkig verblindt de laster slechts een volk voor eene korte wijl; hij verheft meestal den waarlijk edelen en braven mensch. De heer Thorbecke heeft al met *voorbijgang* op het onpartijdig oordeel der *voorbijgang* te wachten. Neen, het zal gezegd zijn, dat ook onder zijne tijdgenooten een groot getal gevonden werden, die, hoewel in vele paa-

ten zijne inzichten van regering niet deelende, niet hielden met de wolven, waarmede zij in het bosch waren.

Dit is de stekking der bovenstaande regelen. Wij weten al te goed, dat er onder den adel nog ware edelheden zijn, dat men onder den patricischen stand in onze steden brave en trouwen menschen vindt, die ter goeder trouw gelooven, dat het Koningschap en het Protestantisme in gevaar waren; wij vergeen niet, dat allen met de vorige regering ingenomen zouden zijn, maar de waken zijn ook geene lasteraars, en wij eerbiedigen hunne overtuiging, ook waar zij de onze niet is.

Overijssch.

Buitenlandsche Berigten.

ENGELAND.

Het Engelsche Gouvernement had bij zekeren heer Hale te Londen in een huis, dat men beweerde aan Kossuth verhuurd te zijn, vuurpijlen in beslag genomen. Thans is aan de betrokkene personen medegedeeld, dat het Gouvernement van alle vervolging afziet en dat eene behoorlijke schadeloosstelling aan den heer Hale zal worden verleend.

Het Amerikaansche Stoomschip *Franklin* heeft berigten uit New-York tot 4 Junij medegebragt. Er is geenerlei staatkundig nieuws. De dagbladen uit St.-John, Nieuw-Bruinswijk, deelen bijzonderheden mede nopens de maatregelen, die het Engelsche Gouvernement ter bescherming der visscherij heeft gemeend te moeten nemen.

De *Tevis* heeft berigten uit Brazilië aangebragt. De zitting der Kamers was geopend en uit de aangeboden begrooting bleek, dat de toestand van 's lands finantiën zeer gunstig was.

De Indische mail is op den 19den te Triest aangekomen. De oberbevelhebber van de Engelsche troepen heeft aan de Birmahnen 30 dagen tijds gegeven om op de voorstellen van den Gouverneur-Generaal te antwoorden. Het leger maakte zich gereed om op Ava, de hoofstad van Birmah, aan te rukken. Uit China meldt men, dat de opstandelingen zich van Nankin en Viangloo reeds hebben meester gemaakt. Shanghai was bijna geheel verlaten.

FRANKRIJK.

Men spreekt van verdeeldheden in het Fransche kabinet over de vraag, of de bezetting der Donau-vorstendommen, al of niet als een *casus belli* moet beschouwd worden; men zegt, dat de minister van buitenlandsche zaken aan het Engelsche kabinet eene nota heeft gerigt, ten einde een categorisch antwoord te dien opzichte uit te lokken. Men zeide ook, dat de heer de Mornij met eene geheime zending naar St. Petersburg is vertrokken.

Men meldt ons, dat graaf Panin gedurende de vijf dagen, dat hij te Parijs is, geenerlei conferentie met eenig officieel persoon heeft gehad en geene nota hoegenaamd had ingediend, hetgeen alle omstandigheden nopens eene geheime en mondelinge zending, waarmede de Ozar hem belast zou hebben, tegenspreekt.

Men schijnt in Frankrijk het complot, dat in de laatste dagen ontdekt is geworden en hetgeen de jongste arrestatiën heeft ten gevolge gehad, als ernstiger dan alle vroegere te beschouwen.

ZWITSERLAND.

Er worden talrijke troepen van het Oostenrijksche leger op de grenzen van Tessino bijeengetrokken, die een groot kamp in de vlakte van Gallarate zullen vormen; meermalen hebben daar manoeuvres plaats, maar niet in dit gedeelte van het jaar. Men wilde ook weten, dat Mazzini zich in Zwitserland bevond. Dit alles zou in verband staan met de beweging, die weder te Milaan moet heerschen.

In de zitting van 11 Junij heeft de Grootte Raad van het kanton Walliserland de behandeling van het voorstel tot afkeuring van de handelwijze van den Bondsraad, die de buitengewone maatregelen door het Erijburgsche Gouvernement ten aanzien van de poging tot opstand op 22 April jl. genomen heeft vernietigd, tot in zijne herfst-zitting uitgesteld, hetgeen met eene orde van den dag gelijk staat; de radicale bestanddeelen van den Grooten Raad van het kanton Walliserland hadden zulk een uitslag niet doen voorzien.

ITALIE.

Op den 15den liep het gerucht te Parijs, dat er op nieuw te Milaan een opstand was uitgebroken. Dit schijnt eenigzins overdreven, maar zeker is het, dat er aldaar eenige gisting heeft geheerscht en dat het bestuur, dat op nieuw voor een oproer vreesde, alle voorbereidende maatregelen had genomen en talrijke arrestatiën had laten doen. Reeds waren een aantal personen, die in de gebeurtenissen van Februarij gewikkeld waren geweest, ontslagen geworden. Voor de laatste arrestatiën; beliep het getal gevangenen nog

slechts 280 en had vroeger reeds meer dan 400 bedragen. Men meldde uit Bern, dat eenige kisten met wapens op het Lombardische grondgebied waren ontdekt en in beslag genomen.

TURKIJE.

De *Egyptus* is op den 16den te Marseille binnengekomen, met berigten uit Konstantinopel tot 5 Junij. De Porte gaat nog steeds voort met zijne krijgstoerusting. Talrijke troepen werden naar den Donau gezonden. De militaire scholen werden gewapend. Men geloofde nog steeds te Konstantinopel, dat de vrede zou blijven bestaan, maar de schatkist was ledig en het Gouverneur had te vergeefs gepoogd eene leening van 12 millioenen francs te sluiten. De houding der Grieksche bevolking werd dreigend. Men zeide, dat Reschid-Pacha de gezanten der mogendheden met de nieuwe concessiën had bekend gemaakt, die de Sultan aan de christenen wilde doen. De Fransche vloot heeft Salamine op den 10den verlaten, om de Dardenellen te naderen; de Engelsche vloot was op den 8sten van Malta uitgezeild. De Engelsche en Fransche bladen houden zich steeds bezig met beschouwingen over de vraag, of de bezetting van de Donau-vorstendommen door Rusland als een *Casus-belli* moet worden beschouwd. De taal der Engelsche bladen is vrij bits. Het Oostenrijksche Gouvernement heeft op den 14den officieel het bericht doen tegenspreken, dat de Russen toen reeds in de vorstendommen zouden zijn getrokken.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 18 Junij.

Wij vestigen de aandacht onzer lezers op onze rubriek *Staten-Generaal*. Deze rubriek zal, even als in dit nummer, ook in het vervolg geheel oorspronkelijk worden behandeld. Wij zullen geen dor verslag geven van de handelingen der Kamers, maar een beredeneerd overzicht, ten einde onzen lezers den geheelen omvang en de strekking der discussiën te doen kennen.

Wij vernemen, dat bij de Tweede Kamer een zeventiental wetsontwerpen zijn ingekomen. Daaronder behoort ook een wetsvoorstel, waarbij de Molukkos voor den handel worden opengesteld.

De commissie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, belast met het aanbieden aan den koning van eene lijst van kandidaten voor het voorzitterschap der Kamer, gedurende de tegenwoordige zitting, is heden middag ten 12 ure bij Z. M. toegelaten, om zich van hare taak te kwijten. De koning zal spoedig eene keuze doen. De nieuw te benoemen voorzitter zal waarschijnlijk aanst. Maandag, in de alsdan te houden zitting, zijne betrekking aanvaarden. Dan zal de Kamer hare werkzaamheden geregeld kunnen voortzetten.

In de Eerste Kamer heeft heden de Voorzitter kennis gegeven, dat de Commissie voor het adres van antwoord op de Troonrede, de in de afdelingen gemaakte aanmerkingen nader heeft overwogen en het adres bepaald vastgesteld.

Hij stelt mededelen voor, dat ontwerp-adres te worden gedrukt en ronddeelen, en de beradingszittingen daarover te houden, op aanstaanden Maandag, des morgens ten 11 ure. Dienovereenkomstig wordt besloten.

Er is hier bij J. J. Slingerland een nieuw schot-schrift op het vorig ministerie uitgekomen; Z. Ex. de heer Minister van Financiën, van Doorn, heeft daarop voor twee, en Z. Ex. de heer Minister van Binnenlandsche Zaken, voor vier exemplaren in geteekend. Dus moet het zeker heel mooi zijn. Het is van iemand, die zegt tot de *Israëlitische* kerk te behooren. Moet dat nu niet even zeer worden gewaard, als de *Joodsche* dagbladen? Of vindt het genade, omdat het tegen den wederpartijder is?

Uitslag van de verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer te Amsterdam. Uitgebragte geldige stemmen 1722, volstreckte meerderheid 862, G. Graaf Schimmelpenninck bekwam 816, Mr. J. Heemskerk Bzn. 650 en Mr. H. J. Koenen 247 stemmen. Herstemming tusschen de heeren Schimmelpenninck en Heemskerk, die bepaald is op 28 Junij e. k.

Verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal. *Hooftdistrict 's Gravenhage*. Getal kiezers 2079. Ingekomen 1344 briefjes. Van onwaarde 2. Geldige stemmen 1342. Volstreckte meerderheid 672. Gekozen de vice-admiraal J. C. Rijk, met 837 stemmen. Mr. J. P. P. baron van Zuijlen van Nijvelt had 402 en de heer M. A. F. H. Hoffman 76 stemmen bekomen; terwijl de overige 26 stemmen over verschillende personen verdeeld waren.

De heer Mr. J. R. Thorbecke heeft de zeer aangename gelegenheid buitenplaats Zeerust gehuurd, met bogmerk, om die met zijn gezin te bestreken. Zeerust behoort onder de gemeente Stompwijk, en ligt in de onmiddellijke nabijheid van Voorburg, op een half uur afstands van 's Gravenhage.

Wij juichen zeer tot de keus van den heer Boreel van Hogelanden, dien de vorige Kamer tot ons heeft wezen had losgelaten. De heer Boreel, een voortreffelijk en bezadigd man, heeft als president der Kamer gedurende twee zittingen doorslaande blijken gegeven, dat hij die taak met beleid en onpartijdigheid verrigt.

Daarenbeven is de keus van den heer Boreel geene partijkeus. Wij zijn verzekerd, dat elk der partijen, waarin de Kamer gesplitst is gaarne het voorzitterschap aan den heer Boreel toevertrouwt.

De keus van den heer Gevers van Endegeest is én om de herstemmingen én om den heer Groen, die als kandidaat tegen hem over stond, opmerkelijk. De laatste bekwam 28 stemmen! Een bewijs te meer van de gewichtige plaats, die de *groene* partij in de Kamer inneemt.

Tot derden kandidaat werd bij de eerste stemming benoemd, het waardige lid der Kamer, dat zich door eene eervolle parlementaire loopbaan van ruim 23 jaren onderscheidt, de heer Luyben. Eene beleefdheid van de Kamer voor den geachten tijdelijken Voorzitter, die de sterk gekleurde kandidaturen van de heeren Gevers en Groen niet minder in het oog doet vallen.

De Tijd.

Door den gouverneur van Suriname is eene commissie zamengesteld, om te onderzoeken het ontwerp van kolonisatie door Zwitsers en daarvan verslag te geven, naar aanleiding van een door den Nederlandschen consul te Genève ingediend ontwerp dienaangaande.

Van de plantagiën te Coronie was weder een groot aantal slaven ontkomen, die de wijk hadden genomen naar Britsch-Guyana.

Volgens de bepalingen der gemeente-wet, moeten in September dezes jaars elf leden van onzen gemeente-raad aftreden, en zijn de verkiezingen, tot vervulling der daardoor ontstaande vacaturen op den derden Dingsdag in de maand Julij bepaald. In der tijd is door den gemeente-raad, bij loting beslist, dat de volgende heeren, op genoemd tijdstip aan de beurt van aftreding zijn: Mr. G. van der Jagt; Wz.; J. Bervoets; Jhr. Mr. L. de Witte van Citters; Jhr. Mr. W. M. de Brauw; J. A. de Sonnaville; J. B. Weenink; Mr. G. N. de Kempenaer; P. J. van der Burgh en Mr. A. Q. Krayenhoff van de Leur; terwijl ook de heeren Mr. D. Donker Curtius en Mr. L. A. Lightenvelt in dit jaar hadden moeten aftreden. Da twee nieuwe leden, die in de volgende week hier ter stede zullen worden benoemd, zullen derhalve den Julij aanst. aan eene herkiezing moeten onderworpen worden.

Men leest het volgende in de *Provinciale Friesche Courant*:

Ons vermoeden, dat de landverhuizers uit dit gewest, die onder geleide van den heer Bonnema den 26 Februarij ll. van Harlingen zijn vertrokken, zich zouden bevinden op het verongelukte schip *William and Mary*, is helaas! zekerheid geworden. Genoemde bodem heeft op den 4 Mei ll. schipbreuk geleden bij Stirrup Key, tusschen de Bahama eilanden, en van de ruim 200 passagiers, is het aan niet meer dan 27 personen gelukt, zich te redden; onder die geredden zijn, zoo ver bekend, slechts drie Friezen; namelijk: Oene M. Wagenaar, van 't Heerenveen; Ulbe A. Bergsma, van Pingjum en Izaak E. Boorda, van Dantumawoude. Na zes uren zwerfens op zee, in eene boot, zijn ze door een Amerikaansch schip, *Holm*, bestemd naar Liverpool, opgenomen en in die stad behouden, doch met achterlating van alle hante bezittingen, aan wal gebragt.

Naar men verneemt, zal met den 1 Julij het kamp te Zeist, door het korps mineurs betrokken worden, om dat kamp in gereedheid te brengen.

De 18 Junij, de 389 verjaardag van den slag van Waterloo, wordt heden in de residentie, door het uitsteken der vlaggen uit de openbare gebouwen en vele particuliere woningen, herdacht.

Ter gelegenheid der festiviteiten op Zaterdag 25 Junij aanst., zal er van 's Gravenhage een extra-trein van de Holl. ijzeren spoorweg-maatschappij, naar en wel: naar Leiden, Haarlem, Amsterdam, en thans gelegen halten, des nachts tot 11 ure, naar Delft, Schiedam en Rotterdam, en thans naar Rotterdam.

De badplaats te Scheveningen was gisteren, Vrijdagmiddag, tot laat in den avond buitengewoon druk bezocht, waartoe aanleiding gegeven heeft, dat reeds in den vroegen morgen drie engelsche stoombooten voor den wijk waren geankerd, die den tweeden kabel voor den onderzeeschen telegraaf naar onze kust hadden gevoerd. Des avonds zijn twee der booten (de derde was in den middag vertrokken) zeer fraai verlicht geweest, hetgeen een heerlijk effect op het water maakte. Deze verlichting werd afgewisseld door het van tijd tot tijd afsteken van vuurpijlen. Het terras van den boom Maas was met vlaggen versierd en verlicht; er heerste onder het zeer talrijk en deftig publiek eene bijzondere vrolijkheid. Het korps muzikanten van het regiment dragonders heeft zich bij die gelegenheid tot algemeen genoegen, doen hooren, gelijk ook de muziek van de zogenaamde blaauwjassen, die ons reeds menigen aangename avond heeft verschaft.

Wij lezen het volgende bericht in het *Algemeen Handelsblad* van heden:

"Sedert eenige dagen wordt ijveriger dan vroeger, doch altijd met dezelfde bedoelingen, het gerucht verspreid, dat de eigendom van het *Algemeen Handelsblad* in andere handen zou overgaan, dat in de redactie zelve eene aanzienlijke verandering was gekomen of zou komen, en wat niet al meer.

Wij verklaren plegtig eens voor altijd, dat noch de eigendom noch het personeel der redactie enige wijziging heeft ondergaan; en dat het *Handelsblad*, bedoord en kalm, in dezelfde staatkundige rigting zal blijven voortwandelen, welke het tot heden gevolgd heeft."

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Gij vraagt in uw N^o. van den 14den, of de heer Zijlker zich de beschuldiging kan laten aantekenen, door de *Utrechtsche Courant* gedaan, dat hij zelf pogingen zou hebben aangewend om gekozen te worden? Wij gelooven, dat de Heer Zijlker, evenmin als een ander lid der Kamer, zich zal verdedigen, om te antwoorden op de lozen en lasteringen, door vele organen van het tegenwoordige Ministerie sedert 19 April verspreid omtrent ieder, die, onafhankelijk, zich niet door den protestantschen zin liet bedotten.

Daarom nemen wij de vrijheid U te verzoeken, wel in uw geacht blad de verklaring te willen opnemen, dat de *Utrechtsche Courant*, vertelsetjes uit Moeder de Gans aan hare lezers verkoopt; want dat de Heer Zijlker evenmin als een ander lid der Kamer, zich zal verdedigen, om te antwoorden op de lozen en lasteringen, door vele organen van het tegenwoordige Ministerie sedert 19 April verspreid omtrent ieder, die, onafhankelijk, zich niet door den protestantschen zin liet bedotten.

Wij hebben de eer te zijn,
Uw Edel Dw. Dienaren,
Eenige Kiezers uit het district
Vegdam, 16 Junij 1853.
APPIGADAM.

Varia.

Over een paar anti-revolutionaire galmen.

(Vervolg en Slot.)

De afwijking van hetgeen Macaulay in 1831 tegen de drogreden der Engelsche reactionairen schreef, tegen de drogreden der Nederlandsche, zich anti-revolutionair noemende, reactionairen van 1835 is gemakkelijk te maken. De godsdienst en het geloof worden nu, even als toen, worden hier even als dan; als voorwendsels gebruikt, als middelen misbruikt om maatschappelijke ontwikkeling en staatkundigen vooruitgang te stuiten. Met den galm christelijke beginselen, en protestantsche zij worden partij-inzichten en partij-belangen doorgedreven, die niets minder dan christelijk, die niets minder dan protestantsch is. Het freget doet de beroemde in waarheid protestantsch van zijn zijnde, schrijver in het oog vallen, hoe dwaas en ongerijpt, hoe geheel zuileddig deze klinkende phrasen zijn, toegepast op onderwerpen die, door hun aard en wezen, het geloof en de godsdienst niet raken. Men kan bezelen van de christelijke regering, en de protestantsche natie, gelijk men bezelen kan van den christelijken schoorsteenveger en den protestantschen aschman. Men kan kwezellen over christelijke staatskunst en protestantsche regeerkunst, gelijk men kwezellen kan over christelijke toonkunst en protestantsche danskunst. En men kan met die galmen en klanken vele onnadenkende gemoederen begoochelen en vele oppervlakkige verstanden verblinden. Maar al profaneert men gewijde namen aan ongewijde zaken, en al speelt men met geheilige woorden en uitdrukkingen, ten aanzien van de meest wereldsche en alledaagsche onderwerpen; men kan daarom het woord der dingen niet veranderen, en zoo men binnen het eigenaardig begrip en den eigenaardigen werkring van godsdienst, geloof of kerk trekken, wat tot het gebied van staatskunst en regeerkunde behoort, als men den Staat en de

Regering in het begrip en den werkring van godsdienst, geloof of kerk kan doen opgaan. Voor hen, die door de woorden tot de zaak doordringen, is deze anti-revolutionaire goochelarij, dit vroom bedrog, dat de godsdienst en het geloof als partijtuzen misbruikt, verloren en de regering, als regering, en de natie, als natie, staan buiten eenige geloofsbelijdenis, buiten eenige gezindte, buiten eenig kerkgenootschap. Zoo als Macaulay zoo juist zegt, is niet de vraag, of onchristenen wetten zullen maken over een christenvolk of onprotestanten wetten zullen maken over eene protestantsche natie; maar of in een land en bij een volk, dat uit christenen en onchristenen, uit protestanten en onprotestanten, alléén de christenen en alléén de protestanten de wetten zullen maken? Of, niet alleen reglem, maar ook feitelijk, aan de onchristelijke en onprotestantsche bestanddeelen der natie niet gelijke aanspraak en gelijk recht op medewetgeving en mede-vertegenwoordiging toekomt, als aan de christelijke en protestantsche bestanddeelen der natie?

Men geeft hoog op, en vooral de Groeniansche factie kan niet uitscheiden van de bekrompen inzichten, van de onverdraagzaamheid, van den onnederlandschen zin, van den ultramontaanschen geest der katholieke Nederlanders. Wat heeft men gedaan, wat doet men, om hunne inzichten ruimer te maken? om hen verdraagzaamheid te leeren? om hen van Nederlandschen zin en vaderlandsliefde te doordringen? om de Roomsche kerk meer Gallicaansch, minder ultramontaansch te doen worden? Zal dit door het dringen en drijven, door het alarmroepen en het straatgeschreeuw der ultra-protestantsche volksmenners bereikt worden? Zal ultra-protestantsche bekrompenheid van inzicht, ultra-protestantsche onverdraagzaamheid, ultra-protestantsche Nederlanderschap, ultra-protestantsche Groenianisme de Nederlandsche katholieken bekeeren tot vrijzinnigheid, verdraagzaamheid, vaderlandslievendheid? Ziet men niet, dat men, juist door al dit drijven en dringen, dit roeren en opwinden van het protestantsche tegen het katholieke element, de katholieken tot eene partij samenperst en organiseert, dit doet geboren worden wat men dooden wil, dit onmogelijk maakt wat men bereiken wil? Men dwingt, door deze dulle en onbesuisde parforce jagten tegen katholicisme en ultramontanisme, de katholieken zich vast en hardnekkiger dan ooit aan hun beginsel; als een verenigingspunt en rigtsnoer, te hechten en vast te klemmen. Men wekt de wederkeerige onverdraagzaamheid op en versterkt ze. Men bestendigt dezen bekrompen, dezen onvrijzinnigen geest, waartegen men te velds trekt; omdat men uitgaat van een beginsel van opgedrongen onbekrompenheid, van verplichte vrijzinnigheid, waaraan de eerste voorwaarde, vrijheid, ontbreekt. Men wil ook hier oogsten, wat men niet gezaaid heeft. Het is, gelijk Macaulay zegt, eerst onderdrukken, en dan verwijten; dat de onderdrukte partij hare kracht zoekt te doen gelden; eenheid eischen, waar men zelf verdeeldheid te gronde legt; met een deel over een deel regeren, en dan van het geregeerde deel verantwoording vorderen, omdat het niet homogeen en sympathisch is, met het regerende deel. Regering in dezen zin, is niet eene kunst van vereenigen, maar eene kunst van scheiden. En waar men deze kunst van scheiden in praktijk brengt, is het niet minder onzinnig dan onbillijk, eenheid en overeenstemming als uitkomst te verwachten en te eischen.

Voor al het laatste argument, door den Engelschen schrijver gebezigd, verdient onze opmerkzaamheid, dewijl dit nieuwe inzicht door den heer Groen zelf nog eens in onze Tweede Kamer werd uitgesteld. De aard der Roomsche kerk; de strekking der katholieke leer, maakt de verdraagzaamheid onmogelijk en de bejagers en aanhangers er van, ongeschikt voor de volle uitoefening van het volkomen staatsburgerschap. Volgens deze redenering moesten, in de eerste plaats, alle onchristenen van het staatsburgerschap worden uitgesloten; en, in de tweede plaats, kan en mag alleen het protestantsche deel der bevolking tot de volle uitoefening van het geheele staatsburgerschap worden toegelaten, (namelijk, dat protestantsche deel, dat het ware, onderwetsche, protestantsche geloof beijdt.) Zij gaat uit van de onderstelling, dat alle protestanten zijn, en niet anders dan kunnen zijn, verdraagzaam en constitutioneel; dat alle onprotestanten zijn, en niet anders dan kunnen zijn, propagandisten en absolutisten. Men ziet voorbij, dat, van duizend menschen nauwelijks één, zoo consequent is, om uit eenig beginsel al de gevolgtrekkingen te trekken en dan nog al de toepassingen te maken, die uit dat beginsel kunnen getrokken en kunnen gemaakt worden. Men ziet voorbij, het zeer alledaagsche feit der eenzijdige ontwikkelingen. Men vergeet het zeer gewoon verschijnsel, dat dezelfde persoon in punten van godsdienst zeer streng, in punten van staatkunde zeer vrij denkt, of omgekeerd. Wie ontkent, dat er vele onverdraagzame, vele inconstitutionnele protestanten zijn, al is verdraagzaamheid en vrijheid van en voor allen een protestantsch beginsel? Wie ontkent, dat door Christenen onderdrukking gepleegd wordt? Dat zelfs in onze dagen, slavenhandel door christenen, gedreven gelovigen door Christenen gehandhaafd en voorgestaan wordt, in weerwil van het Christelijk beginsel van emancipatie, van opheffing en bevrijding aller verdrukten, vernederten en gebondenen? En even inconsequent als de Christen slavenhandelaar en slavenhouder zijn kan, kan de onchristen een abolitionist en bevrijder zijn; even inconsequent als de protestant een geloofsvervolger en absolutist wezen kan, kan de onprotestant vrijheid van geloof en geweten, constitutionnele en vrijzinnige regering voorstaan.

(Archiefsche Courant.)

Laatste Bericht.

Het ontwerp-adres van de Eerste Kamer luidt:

1. De Eerste Kamer stelt op hoogen prijs dat het Uwe Majesteit heeft behaagd de Wetgevende Vergadering in persoon te openen. Zij vernam met belangstelling dat goede verstandhouding naar buiten, toenemende ontwikkeling en welvaart binnen 's lands, de gelukkige voortekenen zijn, waaronder de Staten-Generaal hunne werkzaamheden mogen hervatten.

2. Hulde brengende aan de zucht van Uwe Majesteit, om aller belangen en regten te beschermen, eerbiedigt zij de redenen die u hebben geleid, om sommige der Ministers door anderen te vervangen en een deel der Vertegenwoordiging te ontbinden.

3. De Kamer betreurt dat er omstandigheden gebooren werden, die bij velen van Uwer Majesteits onderdanen tot bekommring en verontrusting over hunne teederste belangen aanleiding gaven. Levendig beeft zij de wenschelijkheid, dat de hierdoor ontstane spanning der gemoederen bedare, en hoog wordt door haar gewaardeerd elke poging, die zonder krenking van eenig recht, zonder verkorting van eenige vrijheid, bij de Grondwet verzekerd, daartoe kan leiden.

4. De Regering heeft de overtuiging, dat aan vele moeilijkheden, waarop Uwe Majesteit het oog heeft, alleen door eene wet is te gemoet te komen. Het vertrouwen van Uwe Majesteit, dat gematigdheid en bedaardheid bij de overweging van dit gewichtig onderwerp mogen voorzitten, zal niet worden te leug gesteld, wanneer het onze taak wordt daaraan onze zorg te wijden.

5. Het zal steeds ons streven blijven godsdienstige verdraagzaamheid, dat sieraad eener maatschappij, dat krachtige steunsel van elken, en bijzonder van onzen Staat, met ernst te helpen bevorderen en handhaven.

6. Oprechtelijk zullen wij ons verblijden, zoo de bezwaren van het oogenblik kunnen worden opgeheven en te gelijk de waarborgen voor vrijheid en zelfstandigheid der onderscheidene kerkgenootschappen bevestigd.

7. Wij vereenigen ons, Sire, met 's Konings bede, dat zegen moge rusten op iederen maatregel, die strekken kan tot heil van het dierbaar Vaderland.

Advertentiën.

Heden is bij JOH. NOMAN en ZOON, te Zalt-Bommel, van de pers gekomen:

L. van Vliet,
BEROEP OP REGT EN BILLIJKHEID.
Gr. 8o. f 1.50.

Prijscourant der Effecten.

AMSTERDAM, ZATURDAG 18 JUNIJ.

Nederland, Werk. Schuld, a 2 1/2 Pct.	63 1/2
Dito dito.	76 1/2
Dito dito.	94 1/2
Amortisatie.	94
Aand. Handel-Maats	94 1/2
O. I. Iening 1844	94 1/2
Aand. Arab. Spoorweg	94 1/2
Dito Holl. dito	94 1/2
Belgie, Certificaten	52 1/2
Dito bij Rothschild	7
Frankrijk, Certificaten	108 1/2
Rusland, bij Hope en Comp.	107 1/2
Dito 1838-1839	74 1/2
Inscr. op 't Grootboek	74 1/2
Dito Certificaten	74 1/2
Cert. dito Hamburg Amin.	74 1/2
Negot. 1831 en 1833	74 1/2
Dito 1840	74 1/2
Dito Stieglitz	74 1/2
Dito Nieuwe	74 1/2
Nieuwe Eng.	74 1/2
Spanje, Nieuwe 8 pCt. thans	22 1/2
Nieuwe	22 1/2
Binnenlandsche	42 1/2
Cert. Coup. Sp. Oude	57 1/2
Amort. Schuld	57 1/2
Portugal, te Londen	38 1/2
Dito dito	36 1/2
Weener Bank	5
Dito	5
Metaaliek 1816-1852	81 1/2
Dito 1847	49 1/2
Dito 1851 en 1852	42 1/2
Dito 1849	9
Dito Lett. B.	9
Aand. f 500 bij Rothschild.	9
Dito f 250 dito 1839	9
Napels, Certific. bij L. & B.	5 pCt.
Polen, Obligaten	85 1/2
Aandelen 1835	103 1/2
Sardinië, te Londen	5 pCt.
Denemarken, Dito	5
Griekenl, te Londen	5
Philadl. bij Hope en Comp.	5
Te Londen	6
Bank	6
Louisiana, te Londen	5
Brazille, te Londen 1824	5
Dito 1843	5
Grenada, Dite a 100 pCt.	2 1/2
Dito Uitg.	9 1/2
Ecuador	3
Mexico, te Londen Nieuwe	26 1/2
Venetie, te Londen	40 1/2
Dito Uitg.	1
Kom. van het geld: Belooning 2 1/2, Prolongatie 2 1/2, Disconto 2 pCt.	
Uitsondering van Port., welke meer gewild waren, verkeerde de markt in de overige binnenl. en vreemde Effecten in beide sjaauwe stemming met weinig affaire.	

Bij JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.